

PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA WE WROCŁAWIU
50-413 Wrocław, ul. Walońska 3-5
tel.(071)34 05 920, fax (071)34 05 922
e-mail: wroclaw@uokik.gov.pl

RWR 411-8/09/ZR

Wrocław, 24 stycznia 2011 r.

DECYZJA RWR 01/2011

I. Na podstawie art. 105 § 1 k.p.a. w związku z art. 83 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. Nr 50 poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 4 ust.1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. *w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (Dz. U. Nr 107, poz. 887 ze zm.)

– w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów –

umarza się postępowanie antymonopolowe wszczęte z urzędu pod zarzutem stosowania przez przedsiębiorcę **Technika Komunalna „TEKOM” Sp. z o.o. z siedzibą w Górze** praktyki ograniczającej konkurencję, polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej, na lokalnym rynku odprowadzania ścieków – obejmującym obszar gminy Góra - poprzez narzucanie nieuczciwej ceny z tytułu odprowadzania wód opadowych i roztopowych z powierzchni utwardzonej dróg i placów, co może stanowić naruszenie **art. 9 ust.1 i ust.2 pkt 1** ww. ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*.

II. Na podstawie art. 78, w związku z art. 80 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (tj. Dz. U. 2005 r. Nr 244, poz. 2080 ze zm.), oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 4 ust.1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. *w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (Dz.U. Nr 107, poz. 887 ze zm.), po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego wszczętego z urzędu,

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów;

postanawia się nałożyć na przedsiębiorcę **Technika Komunalna „TEKOM” Sp. z o.o. z siedzibą w Górze** obowiązek zwrotu kosztów związanych z wykonaniem opinii biegłego w toku przedmiotowego postępowania antymonopolowego w kwocie 3000,00 PLN (słownie złotych: trzy tysiące 0/100).

UZASADNIENIE

W dniu 1 grudnia 2009 r. do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu we Wrocławiu (zwanego dalej także „Prezesem Urzędu”) wpłynęło zawiadomienie przedsiębiorcy Pfeifer & Langen Polska S.A. z siedzibą w Poznaniu, w którym zarzucił on spółce Technika Komunalna „TEKOM” sp. z o.o. [zw. dalej także: Spółką lub TEKOM] stosowanie praktyki ograniczającej konkurencję poprzez bezpośrednie narzucanie nieuczciwych, nadmiernie wygórowanych cen z tytułu odprowadzania wód opadowych i roztopowych z powierzchni utwardzonej dróg i placów, co – w opinii

zawiadamiającego - stanowi naruszenie **art. 9 ust.2 pkt 1** ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* [zw. dalej także ustawą *o ochronie (...)*].
(dowód, karta 1-5 akt sygn. RWR 400-3/09/ZR)

Mając powyższe na uwadze Prezes Urzędu przeprowadził postępowanie wyjaśniające mające na celu wstępne ustalenie, czy we wskazanym wyżej zakresie mogło dojść do naruszenia przepisów ww. ustawy a w szczególności zakaz nadużywania pozycji dominującej na rynku właściwym poprzez bezpośrednie lub pośrednie narzucanie nieuczciwych cen (art.9 ust.2 pkt 1 ww. ustawy). W wyniku analizy dokumentów i informacji zebranych w trakcie postępowania wyjaśniającego, w szczególności dotyczących zasad ustalania przez TEKOM stawki opłat z tytułu odprowadzania wód opadowych i roztopowych z powierzchni utwardzonej dróg i placów ustalono, iż mogła ona zostać skalkulowana z naruszeniem zasad określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2005 r. *w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska* (Dz.U. Nr 196, poz.1217 ze zm.) oraz w rozporządzeniu Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. , *w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków* (Dz.U. Nr 127, poz.886).
(dowód: karta 83, 149,150 akt sygn. RWR 400-3/09/ZR)

Reasumując, ustalono, iż w przedmiotowej sprawie zachodzi podejrzenie naruszenia przepisów **art. 9 ust.1 i ust.2 pkt 1** ustawy *o ochronie (...)*, stosownie do których zakazane jest nadużywanie pozycji dominującej na rynku właściwym polegające m.in. na bezpośrednim lub pośrednim narzucaniu nieuczciwych cen, w związku z czym postanowieniem RWR 161/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. wszczęto przedmiotowe postępowanie antymonopolowe pod zarzutem nadużywania pozycji dominującej przez przedsiębiorcę **Technika Komunalna „TEKOM” Sp. z o.o. z siedzibą w Górze** na lokalnym rynku usług dostawy wody i odprowadzania ścieków – obejmującym obszar gminy Góra - poprzez bezpośrednie narzucanie nieuczciwej ceny z tytułu odprowadzania wód opadowych i roztopowych z powierzchni utwardzonej dróg i placów (dowód: karta 1).

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania antymonopolowego, TEKOM, w piśmie z dnia 06.09.2009 r. podniósł m.in., że Spółka przygotowała wniosek taryfowy wprowadzający opłatę z tytułu odprowadzania ścieków opadowych i roztopowych na podstawie przewidywanych kosztów eksploatacji sieci. A w związku z brakiem możliwości ustalenia innych kosztów, podstawą ustalonych na rok obowiązywania nowych stawek opłat, były koszty amortyzacji oraz koszty podatku od nieruchomości i opłaty za korzystanie ze środowiska. Sam składnik taryfy uwzględniający opłatę za wody opadowe pojawił się od 01.04.2007 r. Wcześniej opłata ta nie była pobierana od żadnego podmiotu.

Spółka poinformowała także, że nie stosowała zróżnicowania powierzchni od sposobu zagospodarowania w przypadku żadnego podmiotu prawnego. Wyjaśniono, że jeszcze przed wprowadzeniem przedmiotowej opłaty, tj. w dniu 25.05.2006 r. w Urzędzie Miasta i Gminy odbyło się spotkanie w sprawie uzgodnienia warunków odbioru wód opadowych i roztopowych z terenu. W spotkaniu brał udział przedstawiciel Cukrowni Góra S.A. (obecnie obiekt należy do Pfeifer & Langen Polska S.A.) i zobowiązał się do wniesienia ewentualnych uwag oraz aktualnych danych dotyczących sprawy. Jak wskazała Spółka - do chwili obecnej żadne dane i dokumenty w sprawie wód opadowych nie wpłynęły, zarówno do Spółki, jak i do Urzędu Miasta Gminy w Górze.

W związku z powyższym, TEKOM przygotowując wniosek taryfowy na rok 2007 (wprowadzający nową pozycję taryfy), wykorzystwała materiały zawarte w „Operacie wodnoprawnym na odprowadzanie ścieków opadowych i roztopowych do wód i do ziemi z terenu miasta Góra”. Został on opracowany przez mgr inż. Tomasza Lamperskiego. Operat ten zawiera wykaz terenów przemysłowych i składowych oraz baz transportowych.

(dowód: karta 3-5)

I. Przeprowadzone przez Prezesa Urzędu postępowanie dowodowe pozwoliło na ustalenie następującego stanu faktycznego:

1. Technika Komunalna TEKOM Sp. z o.o. z siedzibą w Górze jest przedsiębiorcą w rozumieniu art.4 pkt 1 ustawy *o ochronie (...)*, prowadzącym działalność gospodarczą w formie jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, zarejestrowanej w Krajowym Rejestrze Sądowym przy Sądzie Rejonowym dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu, VI Wydział Gospodarczy, pod numerem KRS 00000193384. Przedmiot działania przedsiębiorcy został określony m.in. jako „pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody” oraz „odprowadzanie i oczyszczanie ścieków”. Spółka prowadzi działalność w ww. zakresie na obszarze Gminy Góra. Jedynym udziałowcem Spółki jest Gmina Góra (dowód: karta 12-16).

2. Spółka jest przedsiębiorstwem wodociągowo – kanalizacyjnym w rozumieniu art. 2 pkt 4) ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. *o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków* (Dz. U. 2006 Nr 123, poz. 858 ze zm.) [zw. dalej „ustawą o zbiorowym (...)”], TEKOM jest jedynym usługodawcą w zakresie dostawy wody i odprowadzania ścieków, w tym także ścieków opadowych i roztopowych (100% udziału w lokalnym rynku) (dowód: karta 96-98).

3. Zgodnie z art. 20. ust. 1 ustawy *o zbiorowym zaopatrzeniu (...)* przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne określa taryfę na 1 rok za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków, która zgodnie z art.24 ust.1 i 2 tej ustawy podlega zatwierdzeniu w drodze uchwały rady gminy po przedstawieniu w terminie 70 dni przed planowanym dniem wejścia taryf w życie wniosku o ich zatwierdzenie. Zgodnie z art. 24 ust,5 Rada Gminy podejmuje uchwałę o zatwierdzeniu taryf, w terminie 45 dni od dnia złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 2, albo o odmowie zatwierdzenia taryf, jeżeli zostały one sporządzone niezgodnie z przepisami.

Zgodnie z ww. przepisami, po opracowaniu przedmiotowych taryf na kolejne lata TEKOM występował do władz Gminy Góra z wnioskiem o ich zatwierdzenie, a Rada Miejska w Górze zatwierdzała ww. taryfy, w kolejnych uchwałach:

- na rok 2008: uchwała nr XX/109/08 z dnia 06.03.2008 r. w sprawie zatwierdzenia taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków (taryfa obowiązywała od 01.04.2008 r. do 31.03.2009 r.);
- na rok 2009: uchwała nr XXXII/212/09 z dnia 12.02.2009 r. w sprawie zatwierdzenia taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków (taryfa obowiązywała od 01.04.2009 r. do 31.03.2010 r.);
- na rok 2010: uchwała nr XLVI/321/10 z dnia 12.02.2009 r. w sprawie zatwierdzenia taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków (taryfa obowiązuje od 01.04.2010 r. do 31.03.2011 r.);

Podstawą do określenia taryfy oraz wniosku o zatwierdzenie taryfy jest Rozporządzenie Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. , *w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków* (Dz.U. Nr 127, poz.886) [zwane dalej także rozporządzeniem taryfowym]. W wymienionych uchwałach taryfowych zawarto m.in. miesięczną stawkę opłat z tytułu odprowadzania wód opadowych roztopowych z powierzchni utwardzonej dróg i placów. Ponadto, powyższe rozporządzenie w § 5 pkt 4) wskazuje, iż określona w taryfie cena za jednostkę miary (jednostkową stawkę opłat) powierzchni

zanieczyszczonej o trwałej nawierzchni, z której odprowadzane są ścieki opadowe i roztopowe kanalizacją deszczową, powinna uwzględniać rodzaj i sposób zagospodarowania powierzchni.

Należy w tym miejscu wskazać, iż zgodnie z ustawą z dnia 12 lipca 2001 r. *Prawo wodne* (tj. Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019) odprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, korzystanie z wód wykraczające poza korzystanie powszechne lub zwykłe, jest tzw. szczególnym korzystaniem z wód na które wymagane jest pozwolenie wodnoprawne. Zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt. 14c ww. ustawy, przez ścieki rozumie się m.in. wody opadowe lub roztopowe, ujęte w systemy kanalizacyjne, pochodzące z powierzchni zanieczyszczonych, w tym z centrów miast, terenów przemysłowych i składowych, baz transportowych oraz dróg i parkingów o trwałej nawierzchni. Właściciel kanalizacji deszczowej, przed wprowadzeniem ścieków do odbiornika, winien uzyskać stosowną decyzję - pozwolenie wodnoprawne. Pozwolenie wodnoprawne wydaje się na wniosek podmiotu zainteresowanego, który przedstawia właściwemu organowi operat wodnoprawny oraz wypis i wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

4. Właścicielem kanalizacji deszczowej jest TEKOM na rzecz którego w 2003 r. Gmina Góra (właściciel Spółki) przekazała ją aportem. Jeszcze przed przekazaniem kanalizacji Gmina Góra zleciła opracowanie operatu wodnoprawnego i uzyskała przedmiotowe pozwolenie wodnoprawne na odprowadzanie ścieków z terenu miasta Góra, z terminem ważności do dnia 30.06.2013 r. W 2006 r. przeniesiono prawa i obowiązki wynikające z ww. pozwolenia na TEKOM, który jako właściciel kanalizacji deszczowej, winien wносить opłatę za korzystanie ze środowiska na konto Urzędu Marszałkowskiego. Jak ustalono, TEKOM wnosił opłaty z tytułu korzystania ze środowiska na konto właściwego Urzędu Marszałkowskiego. Z kolei użytkownicy kanalizacji deszczowej należącej do Spółki wprowadzają ścieki opadowe roztopowe na podstawie umów zawieranych ze Spółką. Umowy te określają zasady odbioru przez Spółkę wód roztopowych i opadowych z danej nieruchomości, w tym m.in. określają wielkość całkowitej powierzchni utwardzonej dróg i placów z której są one odprowadzane. Wielkość tej powierzchni jest jednym z czynników będących podstawą do obciążenia danego użytkownika stosowną opłatą miesięczną z tytułu odprowadzania wód opadowych i roztopowych, bowiem wartość tej opłaty uzyskuje się poprzez iloczyn ww. powierzchni i miesięcznej stawki opłaty wynikającej z Taryfy zatwierdzonej przez Radę Miejską w Górze. (dowód: karta 17-19, 126-128 akt sygn. sygn. RWR 400-3/09/ZR, oraz karta 269-270)

Wskazane miesięczne stawki opłat z tytułu odprowadzania wód opadowych i roztopowych wynosiły za kolejne lata:

- w roku 2007 - 0,22 zł/m²
- w roku 2008 - 0,19 zł/m²
- w roku 2009 - 0,20 zł/m²
- w roku 2010 - 0,17 zł/m²

(dowód: karta 20-39)

5. Obowiązujące stawki opłat z tytułu odprowadzania wód opadowych roztopowych z powierzchni utwardzonej dróg i placów są ustalane w oparciu o wyliczenia księgowe według roku obrachunkowego poprzedzającego wprowadzenie nowych taryf. Dla wyliczonych niezbędnych przychodów wylicza się stawkę opłat za 1 m² powierzchni z której odprowadzane są ścieki deszczowe i roztopowe, dzieląc kwotę przychodów jaką należy uzyskać w roku obowiązywania nowych taryf przez całkowitą powierzchnię utwardzoną. W ten sposób uzyskuje się stawkę opłat roczną a dzieląc ją przez 12 miesięcy uzyskuje się stawkę opłat za odprowadzenie ścieków opadowych i roztopowych do kanalizacji deszczowej

za okres 1 miesiąca. Wyliczenia stawki opłat za 2009 r. i 2010 r. ilustrują poniższe tabele nr 1 i 2. (dowód: karta 270-272)

Tabela nr 1

Koszty bezpośrednie kanalizacji deszczowej (na okres IV.2009 r. – III.2010 r.)

Lp.	Wyszczególnienie	Rok obrachunkowy poprzedzający wprowadzenie nowych taryf w zł	Rok obowiązywania nowych taryf w zł
O	1	3	4
I	Sieć kanalizacji deszczowej	429 692,28	443 396
	Wynagrodzenia z narzutami		
	Amortyzacja	292 656,96	292 657
	Materiały		
	Energia		
	Usługi transportowe		
	Koszty remontowe		
	Pozostałe usługi		
	Podatki i opłaty	137 035,32	150 739
	Pozostałe koszty		
2	Alokacja kosztów	151 730,33	167 960
	Razem koszty	581 422,61	611 356

(źródło: karta 32)

Przy całkowitej powierzchni dróg utwardzonych i placów (260 100 m² wyliczono miesięczną stawkę opłat w wysokości 0,20 złotych za m²

[611 356 zł :260 100 m² :12 m-cy = 0,20 zł / m²]

Tabela nr 2

Koszty bezpośrednie kanalizacji deszczowej (na okres IV.2010 r. – III.2011 r.)

Lp.	Wyszczególnienie	Rok obrachunkowy poprzedzający wprowadzenie nowych taryf w zł	Rok obowiązywania nowych taryf w zł
O	1	3	4
I	Sieć kanalizacji deszczowej	433 087,77	435 018
	Wynagrodzenia z narzutami		
	Amortyzacja	292 656,96	292 657
	Materiały	3 017,01	3 126
	Energia		
	Usługi transportowe		
	Koszty remontowe		
	Pozostałe usługi		
	Podatki i opłaty	137 413,80	142 361
	Pozostałe koszty		
2	Alokacja kosztów	101 831,98	109 745
	Razem koszty	534 919,75	544 763

(źródło: karta 261)

Przy całkowitej powierzchni dróg utwardzonych i placów (260 000 m² wyliczono miesięczną stawkę opłat w wysokości 0,17 złotych za m²

544 763 zł :260 000 m² :12 m-cy = 0,17zł / m²]

6. W latach 2009 i 2010 r. przedmiotowe opłaty ponosiło 29 podmiotów, ujętych w poniższej tabeli.

Tabela nr 3

Wykaz podmiotów wnoszących do Spółki opłaty z tytułu odprowadzania wód opadowych i roztopowych z utwardzonej powierzchni dróg i placów (lata 2009-2010):

L.p.	Nazwa podmiotu	Powierzchnia (m ²) z której naliczane są opłaty
1	Spółdz.Mleczarska DEMI Góra	2230
2	„Runoland” S.J. Góra	1240
3	Metal-Pol Rawicz	3020
4	Pfeifer Langen Polska S.A.	59545
5	PKS Sp z o.o. Leszno	3190
6	Powiatowy Zarząd Dróg Góra	5460
7	Dolnośl.Zarząd Dróg Wojew. Wrocław	31190
8	Centr.Remont REMA Chocianów	910
9	Jeronimi Martins Kostrzyń	2904
10	PEAMKO Mat.Budowla. Leszno	2580
11	PSS „Społem” Góra	970
12	Spółdz.Mieszkaniowa Góra	6770
13	Spółdz.Mieszkaniowa Mieszko I Góra	250
14	LWSM „Strzecha”Góra	350
15	Towarz.Budow.Społecz.Góra	210
16	NETTO Sp zoo. Kobyłanka	3626
17	Delikatesy Przemko Leszno	370
18	Stacje Paliw „JESPOL”	3730
19	Gmina Góra	121088* / 131109**
20	PPHU „A-lima-Bis” Środa Wlkp	290
21	Usługi Transpor.Koszowscy Góra	1200
22	Kom.Pow.Straży Pożarnej Góra	450
23	Komenda Woj. Policji Wrocław	320
24	MiXT Sp.zo.o. Poniec	1540
25	Pieczarkarnia A.Sulima Góra	1560
26	Pieczarkarnia J.Pabierowski Góra	1560
27	PW BITACO Przylep	600
28	Elmech Baupol Góra	1650
29	WIGMET Góra	800

* - powierzchnia w roku 2009;

** - powierzchnia w roku 2010.

(dowód: karta 262-265)

7. Pomiędzy przedsiębiorstwem TEKOM a Pfeifer & Langen Polska S.A., z siedzibą w Poznaniu, będącej użytkownikiem wieczystym nieruchomości położonej w Górze przy ul. Dworcowej 36 (teren dawnej Cukrowni), została zawarta Umowa Nr 106390/2008 (brak daty), na odprowadzanie ścieków opadowych i roztopowych. Usługodawca - firma TEKOM, zobowiązała się do odbioru ścieków opadowych i roztopowych z nieruchomości usługobiorcy o powierzchni utwardzonej placów i dróg wynoszącej 59 545 m Usługobiorca zobowiązał się wnieść na rzecz Usługodawcy opłatę za realizację niniejszej umowy. Wysokość miesięcznej opłaty obliczono na podstawie powierzchni o trwałej nawierzchni, będącej własnością Usługobiorcy i obowiązującej miesięcznej stawki opłat z tytułu odprowadzania ścieków opadowych i roztopowych do kanalizacji deszczowej. (dowód: karta 17-19 akt RWR 400-3/09/ZR). Z kolei wielkość powierzchni terenu należącego do Pfeifer & Langen Polska S.A. z której odprowadzane są ścieki opadowe do kanalizacji, przyjęta została z operatu wodnoprawnego, opracowanego na zlecenie Gminy Góra w 2003 r., tj. jeszcze przed

przejęciem sieci kanalizacji przez Spółkę w 2006 r.
(dowód: karta 17-19 akt RWR 400-3/09/ZR)

9. Pfeifer & Langen Polska S.A, pomimo zawarcia umowy, kwestionował wysokość opłaty ponoszonej z ww. tytułu, stając na stanowisku, iż ustalona miesięczna stawka opłat z tytułu odprowadzania wód opadowych i roztopowych jest nadmiernie wygórowana. Wyrazem tego są m.in. wystąpienia tego przedsiębiorcy bezpośrednio do TEKOM-u i do Rady Miejskiej w Górze oraz skarga do sądu administracyjnego na uchwałę Rady Miejskiej w Górze Nr XX/109/08 w sprawie zatwierdzenia taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków. Na spór pomiędzy przedsiębiorcami w tym zakresie wskazuje również sprawa o zapłatę przed Sądem Okręgowym w Legnicy (sygn. Akt VI GC 35/09).

W jednym z pism do Pfeifer & Langen Polska S.A. (z dn. 6.11.2008 r.) TEKOM odnosząc się m.in. do kwestii ustaleń wielkości powierzchni, wskazał, iż „Podstawą ustalenia powierzchni z której odprowadzane są wody opadowe i roztopowe jest „Operat wodno-prawny na odprowadzanie ścieków opadowych i roztopowych” opracowany w 2003 r. przez mgr inż. Tomasza Lamparskiego w którym powierzchnię terenów przemysłowych Cukrowni Góra S.A. ustalono w wielkości 59 545 m²” (dowód: karta 270 i 301-302).

10. W ramach przedmiotowego postępowania antymonopolowego postanowiono przeanalizować wartości stawek opłat z tytułu odprowadzania wód opadowych i roztopowych w 10 miastach powiatowych województwa dolnośląskiego, gdzie przedsiębiorstwa wodno-kanalizacyjne funkcjonują w formie spółek prawa handlowego. Badaniem objęto następujących przedsiębiorców:

1. Rejonowe Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o.o., al. Miła 2, 59-500 Złotoryja;
2. Miejska Gospodarka Komunalna Sp. z o.o., ul. 11 Listopada 17, 56-400 Oleśnica;
3. Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., ul. Łąkowa 52, 67-200 Głogów;
4. Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o., ul. Kilińskiego 25a, 58-200 Dzierżoniów;
5. Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji „DELFIN” Sp. z o.o., ul. Powstańców Warszawy 5, 57-200 Ząbkowice Śl.;
6. Przedsiębiorstwo Wodno-Kanalizacyjne Wołów Spółka z o.o. ul. Ogrodowa 16, 56-100 Wołów;
7. Rejonowy Związek Spółek Wodnych w Trzebnicy, ul. Milicka 21, 55-100 Trzebnica;
8. *Zakład Usług Komunalnych, ul. Osiedle 35, 56-300 Milicz;*
9. Średzka Woda Spółka z o.o., ul. Sikorskiego 43, 55-300 Środa Śląska;
10. Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Oławie, ul. 3 Maja 30, 55-200 Oława.

(dowód: karta 52-53)

Jak ustalono, żadne z ww. przedsiębiorstw wodno-kanalizacyjnych nie wyodrębniło w taryfach stawek opłat z tytułu odprowadzania wód opadowych i roztopowych. Jeden z badanych przedsiębiorców – PWiK Sp. z o.o. w Głogowie wskazał, iż „koszty odprowadzania ścieków opadowych lub roztopowych kanalizacją ogólnospławną stanowią wspólne dla wszystkich grup taryfowych grup odbiorców koszty związane z odprowadzaniem ścieków”.

(dowód karta: 54-240)

11. Stosownie do art. 54 ust.1 ustawy *o ochronie (...)* w sprawach wymagających wiadomości specjalnych Prezes Urzędu może powołać biegłego w celu zasięgnięcia jego opinii. W niniejszej sprawie uznano, iż ocena prawidłowości sporządzonych przez Spółkę kalkulacji stawek opłat z tytułu odprowadzania wód opadowych i roztopowych wymaga specjalistycznej wiedzy z zakresu instalacji wodno-ściekowych. W następstwie tego – stosownie do

wskazanego wyżej przepisu art. 54 ust.1 - postanowieniem nr 164/2010 z dnia 20 sierpnia 2010 r. postanowiono o dopuszczeniu z urzędu w niniejszym postępowaniu dowodu z opinii sporządzonej przez biegłego [ochrona danych osobowych] – biegłego z listy biegłych sądowych Sądu Okręgowego we Wrocławiu z zakresu instalacji wodno-kanalizacyjnych. - dotyczącej oceny prawidłowości kalkulacji sporządzonej przez przedsiębiorcę Technika Komunalna „TEKOM” Sp. z o.o. z siedzibą w Górze, będącej podstawą ustalenia miesięcznych stawek opłat pobieranych z tytułu odprowadzania wód opadowych i roztopowych z powierzchni utwardzonej dróg i placów. Ponadto – stosownie do art. 56 ustawy o ochronie (...) - postanowieniem nr 165/2010 z dnia 23 sierpnia 2010 r. zarządzono okazanie biegłemu:

- akt przedmiotowego postępowania antymonopolowego;
- przedmiotu oględzin, tj. instalacji odprowadzającej wody opadowe i roztopowe administrowanej przez przedsiębiorcę Technika Komunalna „TEKOM” Sp. z o.o. z siedzibą w Górze oraz wszelkich dokumentów będących w posiadaniu wymienionego przedsiębiorcy niezbędnych do oceny prawidłowości kalkulacji sporządzonej przez ww. przedsiębiorcę, będącej podstawą ustalenia miesięcznych stawek opłat pobieranych z tytułu odprowadzania wód opadowych i roztopowych z powierzchni utwardzonej dróg i placów.

W wyniku sporządzonej ekspertyzy, biegły stwierdził, że:

1. Ustalone przez Technikę Komunalną TEKOM stawki opłat za odprowadzenie ścieków opadowych i roztopowych z powierzchni utwardzonych dróg i placów do kanalizacji deszczowej zostały wyliczone w sposób prawidłowy;
2. Wielkość powierzchni działki firmy Pfeifer & Langen Polska S.A w Górze przy ulicy Dworcowej 30, przyjęta w poprzednich latach do wyliczenia stawki opłat za odprowadzenie ścieków opadowych i roztopowych do kanalizacji deszczowej Techniki Komunalnej TEKOM” została znacznie zawyżona, ponieważ rzeczywista powierzchnia wynosi 18.850 m² a nie 59 545 m².

(dowód: karta 276)

Biegły stwierdził, że w trakcie wykonywania ekspertyzy, „w celu potwierdzenia przyjętej do obliczeń powierzchni terenu utwardzonego Cukrowni (tj. Pfeifer & Langen Polska S.A), wielkości 59.545 m², z której odprowadzane są ścieki opadowe do kanalizacji deszczowej firmy TEKOM”, przeprowadzono w dniu 7.10.2010 r. wizję lokalną z udziałem stron. Po przedłożeniu przez przedstawiciela Cukrowni i firmy TEKOM planów sytuacyjnych z naniesioną siecią wewnętrzną kanalizacji deszczowej i kanalizacji miejskiej i porównaniu jej stanu w terenie, podjęto przypuszczenie, że powierzchnia Cukrowni przyjęta do wyliczeń stawki może być znacznie zawyżona. Celem aktualizacji wielkości powierzchni, przedstawiciel Cukrowni zobowiązał się zlecić uprawnionemu geodecie pomiar powierzchni, z której odprowadzane są ścieki opadowe i roztopowe do miejskiej kanalizacji deszczowej. Pomiar miał zostać dokonany w dniu 13.10.2010 r. w obecności biegłego, z udziałem obu stron, w terminie ustalonym na spotkaniu w dniu 07.10.2010 r. Jak wskazał biegły, pomimo wcześniejszego ustalenia terminu przedstawiciel firmy TEKOM nie przybył na spotkanie i nie brał udziału w pomiarach. Pomiarów powierzchni utwardzonej dróg i placów terenu Cukrowni, z której odprowadzane są ścieki opadowe do kanalizacji dokonała Spółka, P.G.K „GEO” Sp. cywilna A. Bućkowski & Zb.Józefiak z siedzibą w Górze. Pomiary te przekazano biegłemu dnia 22.10.2010 r. Według zaktualizowanych pomiarów powierzchni terenów przemysłowych i baz transportowych należących do Cukrowni, powierzchnia szczelna, z której odprowadzane są ścieki opadowe do kanalizacji Spółki TEKOM, wynosi 18 850 m². Przyjęta wcześniej do wyliczeń stawki powierzchnia 59 545 m² jest zatem znacznie zawyżona i wymaga skorygowania” (dowód: karta 271-272).

II. Oceniając powyższy stan faktyczny sprawy, organ antymonopolowy zważył, co następuje:

1. Określenie zarzutu.

Przedsiębiorcy Technika Komunalna „TEKOM” z siedzibą w Górze postawiony został zarzut nadużywania pozycji dominującej na lokalnym rynku odprowadzania ścieków obejmującym obszar Gminy Góra, w wyniku narzucania nieuczciwych cen z tytułu odprowadzania wód opadowych i roztopowych z powierzchni utwardzonej dróg i placów, co może stanowić praktykę ograniczającą konkurencję z **art. 9 ust.1 i ust.2 pkt 1** ww. ustawy o *ochronie konkurencji i konsumentów*.

2. Naruszenie interesu publicznego.

Podstawą do zastosowania przepisów ustawy o *ochronie (...)* jest uprzednie stwierdzenie przez Prezesa Urzędu, czy w niniejszej sprawie wszczęcie i przeprowadzenie postępowania antymonopolowego było zasadne z punktu widzenia interesu publicznoprawnego.

W świetle art. 1 ust. 1 i 2 ustawy o *ochronie [...]* celem regulacji w niej przyjętych jest zapewnienie rozwoju konkurencji, ochrona przedsiębiorców narażonych na stosowanie praktyk ograniczających konkurencję i ochrona interesów konsumentów. Tak określony cel ustawy pozwala przyjąć, iż ma ona charakter publicznoprawny i służy ochronie ogólnospołecznego interesu. Powyższe przesądza o wyłączeniu możliwości podejmowania przez organ antymonopolowy działań w celu ochrony wyłącznie interesów indywidualnych. Taką interpretację potwierdza orzecznictwo Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (patrz wyroki z dnia 28.05.2001, sygn. akt XVII Ama 82/00; z dnia 4.07.2001, sygn. akt XVII Ama 108/00; z dnia 30.05.2001 r., sygn. akt XVII Ama 80/00; z dnia 6.06.2001, sygn. akt XVII Ama 78/00) i Sądu Najwyższego (wyrok z dnia 27 sierpnia 2003 r., sygn. akt I CK 184/03). Zgodnie z orzecznictwem antymonopolowym naruszenie interesu publicznoprawnego może mieć jednak miejsce także wówczas, gdy określone zachowania wymierzone są w bliżej nieokreślony krąg uczestników rynku, ale gdy skierowane są do jednego podmiotu lub grupy podmiotów. W wyroku z dnia 12.09.2003 r. sygn. akt I CKN 504/01 Sąd Najwyższy uznał za dopuszczalne i uzasadnione wszczęcie postępowania antymonopolowego, gdy pokrzywdzonym jest bezpośrednio jeden podmiot. Należy mieć bowiem na względzie, iż orzeczenie w takiej sprawie będzie pełniło funkcję prewencyjną i służyło ochronie nieograniczonej liczby kolejnych, potencjalnych konsumentów i kontrahentów.

Wymienione w art. 1 cele ustawy o *ochronie (...)* zostały określone jako równorzędne, co sprawia, że praktyki ograniczające konkurencję obejmują nie tylko te, które godzą w konkurencję, ale również te, które – podejmowane przez przedsiębiorców posiadających pozycję dominującą – nie godząc wprost w konkurencję – naruszają interesy uczestników rynku. Praktyki ograniczające konkurencję można zatem podzielić na praktyki antykonkurencyjne, wywierające bezpośredni wpływ na stan lub rozwój konkurencji oraz praktyki eksploatacyjne, których istotą jest uzyskanie korzyści kosztem innych podmiotów, w tym nieprowadzących działalności gospodarczej. W przypadku praktyk eksploatacyjnych bezpośrednim celem lub skutkiem działań przedsiębiorców jest naruszenie przede wszystkim innych niż konkurencyjne interesów uczestników rynku poprzez wykorzystanie przez przedsiębiorców istniejącej nad kontrahentami przewagi.

W niniejszej sprawie, Spółce postawiono zarzut nadużywania pozycji dominującej na lokalnym rynku usług dostawy wody i odprowadzania ścieków obejmującym obszar Gminy Góra polegającego na narzucaniu nieuczciwej ceny z tytułu odprowadzania wód opadowych i roztopowych z powierzchni utwardzonej dróg i placów, tj. zarzut naruszenia **art. 9 ust.1 i ust.2 pkt 1** ww. ustawy o *ochronie konkurencji i konsumentów* stanowiącego o zakazie

nadużywania pozycji dominującej polegającym m.in. na bezpośrednim lub pośrednim narzucaniu nieuczciwych cen.

Nie ulega wątpliwości, że TEKOM z racji posiadanej siły rynkowej ma możliwość eksploatawania zajmowanej na rynku pozycji kosztem swoich kontrahentów, wywierania na nich presji rynkowej i narzucania warunków umów. Bezsprzecznym jest również, iż w przedmiotowym postępowaniu antymonopolowym bezpośrednio poszkodowanym w wyniku zarzucanej praktyki ograniczającej konkurencję określonej wyżej w punkcie (w przypadku jej stwierdzenia) jest co najmniej jeden podmiot (Pfeifer & Langen Polska S.A.) jeden z przedsiębiorców uiszczających opłatę z tytułu odprowadzania wód roztopowych i opadowych. W ocenie organu antymonopolowego, w świetle powołanego wyżej orzecznictwa, nie stanowi to przeszkody dla uznania, że rozpoznawana sprawa ma charakter publicznoprawny. Dla stwierdzenia naruszenia interesu publicznego wystarczające jest bowiem dowolne nadużycie przez dominanta siły rynkowej w relacjach ze słabszymi uczestnikami rynku, albowiem już sam fakt nadużycia posiadanej na rynku pozycji dominującej narusza interes publiczny. W przypadku, gdyby kwestionowane działania Spółki uznane zostały za praktyki ograniczające konkurencję wyrażające się w eksploataowaniu przez Spółkę zajmowanej na rynku pozycji z uszczerbkiem dla ww. przedsiębiorcy, naruszony zostałby zatem interes publiczny. Ponadto, w razie stwierdzenia, iż w niniejszej sprawie doszło do stosowania przez TEKOM praktyk ograniczających konkurencję, zapadłe orzeczenie miałoby charakter prewencyjny, tj. zapobiegałoby wystąpieniu podobnych naruszeń w przyszłości w odniesieniu do innych kontrahentów Spółki, których liczby nie sposób określić i w tym sensie służyłoby ochronie interesu publicznoprawnego.

W takich okolicznościach interwencja Prezesa Urzędu podjęta w formie wszczęcia postępowania antymonopolowego na gruncie ustawy *o ochronie* [...], stała się konieczna i ma na celu ochronę interesu społecznego mieszkańców i przedsiębiorców z terenu Gminy Góra, gdzie jedynym dostawcą usług zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków jest Spółka.

3. Ustalenie rynku właściwego

Zachowania podmiotów odbywają się w strukturze rynkowej, tak więc istotne znaczenie ma określenie rynku właściwego w niniejszej sprawie, czyli – zgodnie z art.4 pkt 9 ustawy *o ochronie* (...) – rynku towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym, ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji. Mówiąc o rynku właściwym, określa się rynek w ujęciu produktowym i geograficznym.

Rynek w znaczeniu przedmiotowym odnosi się do towarów w rozumieniu art. 4 pkt 7 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* (m.in. rzeczy, usługi). Natomiast rynek w ujęciu geograficznym odnosi się do obszaru, na jakim te towary są oferowane.

W przedmiotowej sprawie towarem oferowanym nabywcom przez Spółkę są **usługi odprowadzania ścieków** w rozumieniu art.9 pkt 14 ustawy *Prawo wodne* do których zalicza się również wody opadowe lub roztopowe, ujęte w otwarte lub zamknięte systemy kanalizacyjne (art.9 pkt 14 lit. c)). Usługi te nie posiadają substytutów, a Spółka oferując je na wskazanym powyżej obszarze nie spotyka się z żadną konkurencją. Wynika to przede wszystkim z uwarunkowań technologicznych i organizacyjnych odprowadzania ścieków. Aby świadczyć tego rodzaju usługi konieczna jest bowiem odpowiednia infrastruktura techniczna. Istotna bariera kosztowa, a także nieracjonalność przedsięwzięcia polegającego na budowie równoległej sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Góra powoduje, iż brak jest alternatywnego systemu kanalizacyjnego dla systemu pozostającego w dyspozycji Spółki. Warto wskazać, iż aby nowe źródło zaopatrzenia mogło być uznane za alternatywne w stosunku do posiadanych

musi ono spełniać wymóg natychmiastowej dostępności bez ponoszenia nakładów inwestycyjnych (tak np. wyrok SOKiK z dnia 31 maja 2000r., XVII Ama 44/00).

Powyższe względy decydują o tym, iż rodzaj działalności prowadzonej przez Spółkę, jej zasięg geograficzny wyznaczają w niniejszej sprawie wymiar produktowy i geograficzny rynku właściwego, o którym mowa w art. 4 pkt 8 ustawy *o ochronie (...)*. Rynkiem właściwym w ujęciu produktowym jest zatem **rynek usług odprowadzania ścieków**, natomiast w ujęciu geograficznym, z uwagi na zasięg systemu kanalizacji - **obszar gminy Góra**.

4. Ustalenie pozycji rynkowej uczestnika postępowania na rynku właściwym

Możliwość stwierdzenia naruszenia przez przedsiębiorcę zakazu stosowania praktyk ograniczających konkurencję, polegających na nadużywaniu pozycji dominującej, uzależniona jest od uprzedniego stwierdzenia, iż przedsiębiorca posiada na tak określonym rynku pozycję dominującą.

Ustalając, czy na rynku właściwym w niniejszej sprawie Spółka posiada pozycję dominującą, należy mieć na uwadze definicję, zawartą w art. 4 pkt 10 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*. Zgodnie z tą definicją pozycja dominująca to taka pozycja przedsiębiorcy, *która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym przez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz konsumentów; domniemywa się, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku właściwym przekracza 40 %*. Określając pozycję rynkową Spółki niezbędne jest więc przesądzenie czy jej siła ekonomiczna umożliwia prowadzenie działalności w znacznym stopniu niezależnie od swych konkurentów i kontrahentów.

Jak wspomniano, na rynku odprowadzania ścieków na terenie wymienionej gminy, Spółka jest dysponentem jedynej występującej tam sieci kanalizacyjnej. Z uwagi na technologię odprowadzania ścieków, w tym wód opadowych i roztopowych (siecią kanalizacyjną i kanalizacyjno-deszczową), Spółka jest monopolistą naturalnym i wypełnia zatem normę art. 4 pkt 10 ustawy *o ochronie (...)*. Na obszarze Gminy Góra nie ma dla odbiorców alternatywnego źródła usługi odprowadzania ścieków, innego niż na drodze zawarcia przedmiotowej umowy ze Spółką.

Ponieważ na rynku właściwym uczestnik nie spotyka się z żadną konkurencją, posiada zatem siłę ekonomiczną, przy użyciu której może zapobiegać nie tylko efektywnej konkurencji, ale także działać w pewnym stopniu niezależnie od swoich klientów, a w szczególności wykorzystywać posiadaną pozycję rynkową do narzucania swoich warunków umownych.

5. Rozpatrzenie naruszenia zakazu określonego w art. 9 ust 2 pkt 1 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*.

Do stwierdzenia stosowania przez Spółkę zarzucanej praktyki ograniczającej konkurencję, obok wykazania, iż posiada pozycję dominującą na rynku właściwym, konieczne jest udowodnienie spełnienia przesłanek wynikających z art. 9 ust. 2 pkt 1 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*, do których należą:

- a) posiadanie przez przedsiębiorcę pozycji dominującej na rynku krajowym lub lokalnym,
- b) bezpośrednie narzucenie ceny z racji posiadanej siły rynkowej,
- c) nieuczciwy charakter ceny.

Ad a)

Jak już wskazano wyżej, TEKOM posiada pozycję dominującą na rynku właściwym. **Tym samym pierwsza przesłanka praktyki z art. 9 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów została spełniona.**

Ad b)

Narzucanie cen, które w rozpatrywanym przypadku obejmuje opłaty zawarte w taryfie, musi mieć charakter przymusowy, wymuszony przez podmiot dominujący posiadający siłę rynkową. Przez cenę - zgodnie z art. 4 pkt 8 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów - rozumie się ceny, jak również opłaty o charakterze cen, marże handlowe, prowizje i narzuty do cen. Taryfa, zgodnie z art. 2 pkt 12 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, jest to zestawienie ogłoszonych publicznie cen i stawek opłat za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków oraz warunki ich stosowania. Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne ustala taryfy zgodnie z ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków oraz rozporządzeniem taryfowym z dnia 28 czerwca 2006 r. Ustalone w niej stawki opłat (w tym także stawki opłat z tytułu odprowadzania wód opadowych i roztopowych) są cenami na gruncie ustawy o ochronie (...), zgodnie z definicją określoną w art. 4 pkt 8 tej ustawy.

Przedmiotowe stawki opłat ustalone w taryfie po jej zatwierdzeniu w drodze uchwały rady gminy obowiązują wszystkich odbiorców wody i dostawców ścieków na terenie działania przedsiębiorstwa. Odbiorcy usług w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków nie mają żadnego wpływu na wysokość stawek opłat zawartych w taryfie. W tym stanie rzeczy w pełni uzasadnione jest twierdzenie, iż Spółka narzuciła te ceny swoim klientom z tego obszaru.

Tym samym druga przesłanka praktyki z art. 9 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, tj. bezpośrednie narzucenie ceny z racji posiadanej siły rynkowej, została spełniona.

Ad. c)

Przed przystąpieniem do dalszych rozważań, celowe jest dla czytelności wyводу zdefiniowanie przywołanych pojęć. **Stawką opłat** z tytułu odprowadzania wód opadowych i roztopowych z powierzchni utwardzonych jest jednostkowa miesięczna wartość wyrażona w złotych za metr kwadratowy (zł/m²). Jest to więc **cena** w rozumieniu art. 4 pkt 8) ustawy o ochronie (...), wynikająca z Taryfy i cena jednostkowa, którą zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 2) ustawy z dnia 5 lipca 2001 r. o cenach (Dz.U Nr 97, poz. 1050 ze zm.) jest cena ustalona za jednostkę określonego towaru (usługi), którego ilość lub liczba jest wyrażona w jednostkach miar, w rozumieniu przepisów o miarach. Z kolei **roczną opłatą** z tytułu odprowadzania wód opadowych i roztopowych z powierzchni utwardzonych jest wartość wyrażona w złotych jaką dany usługobiorca (od którego odbierane są ścieki opadowe i roztopowe) jest obciążany w związku z wykonaniem przedmiotowej usługi przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne – kwota ta jest wynikiem iloczynu obowiązującej za dany rok ww. stawki opłat, wartości całkowitej powierzchni (w m²) utwardzonej należącej do danego usługobiorcy i liczby 12 miesięcy w okresie rozliczeniowym.

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie precyzuje przesłanek kwalifikacji ceny jako ceny nieuczciwej, nie wskazuje również mierników dla ustalenia ceny „właściwej”. Z brzmienia przepisu wynika jedynie, że cena nieuczciwa może mieć między innymi postać ceny nadmiernie wygórowanej lub rażąco niskiej. W tym też zakresie należy odwołać się do orzecznictwa i doktryny. W doktrynie postuluje się, ażeby nieuczciwy charakter cen nie był ustalany z uwzględnieniem standardów wynikających z prawa nieuczciwej konkurencji, lecz

kryteriów stricte ekonomicznych (vide: Kohutek, Sieradzka, Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów³. Komentarz., s. 361).

W odniesieniu do warunków cenowych w umowach pojęcie warunku nieuczciwego wymienionego w omawianym przepisie przybliżyć mają ceny nadmiernie wygórowane i rażąco niskie, art. 9 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów mówi bowiem o narzucaniu cen nieuczciwych, w tym cen nadmiernie wygórowanych lub rażąco niskich, jednakże i te określenia nie są precyzyjne. W tym stanie rzeczy ocena, czy dane warunki są nieuczciwe należy do orzecznictwa. Analizując ten przepis z całą pewnością można stwierdzić, iż pojęcie „ceny nieuczciwej” jest pojęciem szerszym i obejmuje również inne ceny, poza ceną nadmiernie wygórowaną lub rażąco niską. Za przyjęciem takiego stanowiska przemawia również orzecznictwo. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 maja 2004 r. sygn. akt III SK 50/04 wyraził pogląd, iż „(...) wykładania art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów uwzględniająca cel tej ustawy i cały kontekst normatywny tego przepisu prowadzi do wniosku, że pojęcie „nieuczciwa cena” może być odniesione także do przypadku, w którym przedsiębiorca kalkulując cenę, uwzględnia koszt, który nie został przez niego poniesiony w związku ze sprzedażą towaru lub świadczeniem usług na rzecz konkretnego kontrahenta, przy czym nie ma w tym przypadku znaczenia, czy w taki sposób skalkulowana cena jest „nadmiernie wygórowana, wystarczy że jest nieuczciwa”. Tak więc cena ma charakter ceny nieuczciwej we wszystkich przypadkach, w których mamy do czynienia z naruszeniem zasady ekwiwalentności świadczeń stron umowy wzajemnej.

Podstawową jednakże kwestię stanowi metoda oceny tej nieekwiwalentności, czyli określenia stopnia braku związku między ceną a ekonomiczną wartością produktu. Wskazać bowiem należy, iż dobre obyczaje nakazują oparcie kalkulacji ceny na przejrzystych kryteriach. Nieuczciwą ceną jest więc cena uwzględniająca koszt, który nie został poniesiony przez przedsiębiorcę przy świadczeniu określonej usługi konkretnemu kontrahentowi, z wyjątkiem sytuacji ustawowego dopuszczenia tzw. uśredniania cen (vide: wyrok Sądu Najwyższego z 25 maja 2005 r., sygn. III SK 50/04).

W rozpatrywanej sprawie, ustalona przez Spółkę miesięczna stawka opłat 0,17 zł/m² z tytułu odprowadzania wód opadowych i roztopowych została wyliczona na podstawie kalkulacji kosztów bezpośrednich kanalizacji deszczowej **w sposób prawidłowy**, co stwierdził biegły w sporządzonej opinii.

Niezależnie od powyższego, w wyniku działań przeprowadzonych przez biegłego ustalono, iż naliczana przez Spółkę całkowita opłata obciążająca Pfeifer Langen Polska S.A. była znacznie zawyżona, ponieważ opierała się na błędnym wyliczeniu powierzchni utwardzonej na terenie dawnej cukrowni, którą ustalono na 59 545 m² zamiast na 18 850 m² zawyżając ją ponad trzykrotnie. Łączne przeszacowanie powierzchni wyniosło więc 40 695 m²). Tak istotne zawyżenie liczby powierzchni utwardzonej skutkowało dla przedsiębiorcy Pfeifer & Langen Polska S.A. koniecznością poniesienia kosztów w wysokości znacznie przekraczającej wartość jaka byłaby należna, gdyby powierzchnia była ustalona bez błędu.

Poniżej – w tabeli nr 4 - zestawiono wartości stawek opłat jakie stosowała Spółka w 2009 r. i stosuje w 2010 r. (wartości przed korektą) oraz wartości stawek opłat jakie Spółka stosowałaby przy naliczeniu prawidłowej powierzchni (wartości po korekcie).

Tabela nr 4
Rok 2009

		2009	2009 (po korekcie)	Zmiana	Zmiana w %
A	całk. koszty utrzymania (zł)	611 356,00 zł	611 356,00 zł		
B	całk. pow. (m ²)	260 100,00	219 405,00	-40 695,00	-15,65%
C	mies. stawka opłat / m² [A * B /12]	0,20	0,23	0,03	15,00%

Rok 2010

		2010	2010 (po korekcie)	Zmiana	Zmiana w %
A	całk. koszty utrzymania (zł)	544 763,00 zł	544 763,00 zł		
B	całk. powierzchnia (m ²)	260 000,00	219 405,00	-40 595,00	-15,61%
C	mies. stawka opłat za m ² [A * B / 12]	0,17	0,21	0,04	23,53%

W odniesieniu do Spółki Pfeifer&Langen Polska S.A. całkowitą wartość **rocznej opłaty** z tytułu odprowadzania wód opadowych i roztopowych po ww. kształtowały się w roku 2009 i 2010 na znacznie niższym poziomie, co wykazano poniżej w tabeli nr 5:

Tabela nr 5

Rok 2009

		2009	2009 (po korekcie)	Zmiana	Zmiana w %
A	całk. pow. (m ²)	59 545,00	18 850,00	-40 695,00	-68,34%
B	mies. stawka opłat za m ²	0,20	0,23	0,03	15,00%
C	wymiar całkowitej rocznej opłaty dla P&L Polska SA [A * B * 12]	142 908,00 zł	52 026,00 zł	-90 882,00	-63,59%

Rok 2010

		2010	2010 (po korekcie)	Zmiana	Zmiana w %
A	całk. pow. (m ²)	59 545,00	18 850,00	-40 695,00	-68,34%
B	mies. stawka opłat za m ²	0,17	0,21	0,04	23,53%
C	wymiar całkowitej rocznej opłaty dla P&L Polska SA [A * B * 12]	121 471,80 zł	47 502,00 zł	-73 969,80	-60,89%

Z powyższego zestawienia wynika, że przedsiębiorca Pfeifer&Langen Polska S.A. został obciążony zbyt wysoką całkowitą opłatą z tytułu odprowadzania wód opadowych i roztopowych, odpowiednio o 90 882 zł w 2009 r. i 73 969 w 2010 r.

Jak już wskazano wyżej, w przedmiotowej sprawie **ceną** w rozumieniu art.4 pkt 8) ustawy o ochronie (...) jest miesięczna **stawka opłat** z tytułu odprowadzania wód opadowych i roztopowych wynikająca z Taryfy i wyrażona w złotych za metr kwadratowy. Jest ona ceną jednostkową w rozumieniu przytoczonego wyżej art.3 ust.1 pkt 2) ustawy o cenach, tj. ceną ustaloną za jednostkę określonego towaru (usługi), którego ilość lub liczba jest wyrażona w jednostkach miar, w rozumieniu przepisów o miarach.

Przedmiotowa całkowita opłata roczna do zapłaty naliczana przez Spółkę od Pfeifer & Langen Polska S.A. nie jest więc ceną w rozumieniu ww. przepisów, a jedynie kwotą rozliczenia ustaloną indywidualnie w oparciu o obowiązującą stawkę opłat (tj. cenę jednostkową) odnoszącą się do konkretnego podmiotu. Wobec powyższego formułowanie zarzutu stosowania praktyki ograniczającej konkurencję określonej w art. 9 ust.2 pkt 1 polegającej na stosowaniu ceny nieuczciwej nie znajduje uzasadnienia, pomimo obciążania Pfeifer & Langen Polska S.A. kwotami znacznie zawyżonymi od należnych, co wskazano wyżej, w tabeli nr 5.

Reasumując, przeprowadzona w trakcie postępowania ekspertyza biegłego wskazuje, iż cena za odprowadzanie wód opadowych i roztopowych naliczana miesięcznie od 1m² powierzchni utwardzonych dróg i placów została skalkulowana poprawnie w oparciu o rzeczywiste koszty utrzymania. Wspomniana wyżej zawyżona kwota opłaty rocznej którą obciążono jednego z odbiorców wynika z nieprawidłowych ustaleń dotyczących wymiaru powierzchni utwardzonej a nie błędnego wyliczenia przedmiotowej stawki opłat.

W związku z tym stwierdzić należy, iż nie została spełniona trzecia przesłanka mówiąca o nieuczciwym charakterze ceny narzuconej, ponieważ **stawka opłaty z tytułu odprowadzania wód opadowych i roztopowych pobierana przez TEKOM nie jest ceną nieuczciwą**, o której mowa w art. 9 ust. 2 pkt 1 ustawy *o ochronie* (...). Brak spełnienia tej przesłanki czyni postępowanie prowadzone w niniejszej sprawie bezprzedmiotowym.

Stosownie do art. 83, w związku z art. 84 ustawy *o ochronie* (...), w sprawach w niej nieuregulowanych, do postępowania przed Prezesem Urzędu stosuje się – z wyłączeniem spraw dotyczących dowodów – przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego. Z kolei dyspozycja art. 105 § 1 k.p.a. stanowi, iż organ administracji państwowej wydaje decyzję o umorzeniu postępowania, gdy postępowanie z jakiegokolwiek przyczyny stało się bezprzedmiotowe. Umorzenie postępowania na tej podstawie jest obligatoryjne, co oznacza, iż ustalenie przesłanki bezprzedmiotowości postępowania stwarza obowiązek zakończenia postępowania w danej instancji przez jego umorzenie, ponieważ brak jest podstaw do rozstrzygnięcia sprawy co do jej istoty. Dalsze prowadzenie postępowania w takim przypadku stanowiłoby o jego wadliwości, mającej istotny wpływ na wynik sprawy. Podkreślić przy tym należy, iż przesłanka umorzenia postępowania może istnieć jeszcze przed wszczęciem postępowania, co zostanie ujawnione w toczącym się postępowaniu, a może ona powstać także w czasie trwania postępowania, a więc w sprawie już zawisłej przed organami administracyjnymi. Zgodnie z wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 24 kwietnia 2003 r. (sygn. akt III SA 2225/01) bezprzedmiotowość postępowania administracyjnego oznacza, że brak jest któregoś z elementów materialnego stosunku prawnego, a w związku z tym nie można wydać decyzji załatwiającej sprawę przez rozstrzygnięcie jej co do istoty. Jest to orzeczenie formalne, kończące postępowanie bez jego merytorycznego rozstrzygnięcia.

Wobec powyższego orzeczono jak w punkcie I sentencji decyzji.

6. Obciążenie kosztami postępowania

Zgodnie z art. 78 ustawy *o ochronie* (...) Prezes Urzędu może, **niezależnie od wyniku sprawy**, nałożyć na stronę obowiązek zwrotu kosztów wywołanych jej niesumiennym lub oczywiście niewłaściwym postępowaniem, a w szczególności kosztów powstałych wskutek uchylecia się od wyjaśnień lub złożenia wyjaśnień niezgodnych z prawdą, zatajenia lub opóźnionego powołania dowodów. W opinii Prezesa Urzędu, takimi kosztami są dla Prezesa Urzędu wydatki w kwocie 3000,00 PLN związane ze sporządzoną w toku niniejszego postępowania ekspertyzą biegłego. Podstawą naliczenia powyższej kwoty jest umowa o dzieło DBA-2/11743/2010 z dnia 2 lipca 2010 r. zawarta pomiędzy Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów a biegłą [ochrona danych osobowych].

W rozpatrywanej sprawie, na spełnienie przesłanek z art. 78 ustawy *o ochronie* (...) wskazują następujące okoliczności świadczące o jej niesumiennym i oczywiście niewłaściwym postępowaniu w trakcie prowadzonego postępowania antymonopolowego.

- po pierwsze zawiżenie przedmiotowej powierzchni nie jest nieznaczne, ale **ponad trzykrotne** co świadczy o poważnej nierzetelności ww. operatu. Przejmując kanalizację deszczową, Spółka będąca **profesjonalistą** w tym zakresie, przy zachowaniu należytej staranności powinna zainteresować się przedmiotowym problemem i ww. nieprawidłowość wykryć, przynajmniej **po otrzymaniu zawiadomienia o wszczęciu postępowania antymonopolowego** dotyczącego w szczególności nieruchomości należącej do Pfeifer & Langen Polska S.A;
- po drugie, nie ma znaczenia, że wymieniony przedsiębiorca - Pfeifer & Langen Polska S.A - w zawiadomieniu do Prezesa Urzędu podnosił kwestię samej stawki opłat a nie jednego z czynników mających wpływ na ustalenie całkowitej kwoty

należności (w tym przypadku – wielkości powierzchni utwardzonych). W opinii Prezesa Urzędu, rzetelna analiza pytań skierowanych przez organ antymonopolowy do Spółki, w szczególności dotyczących ustosunkowania się do zarzutów zawiadamiającego (Pfeifer & Langen Polska S.A.) mogłaby doprowadzić do wykrycia nieprawidłowości bez konieczności sporządzenia opinii biegłego. Tymczasem w odpowiedzi Spółka ograniczyła się do lakonicznego stwierdzenia, iż przygotowując wniosek taryfowy wprowadzający przedmiotowe opłaty wykorzystwała materiały zawarte w „Operacie wodno-prawnym na odprowadzanie ścieków opadowych i roztopowych”, pominęła jednak fakt, iż ów operat został opracowany znacznie wcześniej, tj. w 2003 roku gdy przedmiotowe opłaty nie były jeszcze pobierane (o tym fakcie Prezes Urzędu dowiedział się dopiero z opinii biegłego a następnie z korespondencji przesłanej przez Pfeifer & Langen Polska S.A.). Spółka w przesłanych do Prezesa Urzędu materiałach nie dołączyła wspomnianego operatu ograniczając się tylko do przesłania jego wycinku zawierającego wykaz terenów przemysłowych i składowych oraz baz transportowych ujętych w tabeli.

Mając powyższe na względzie, sposób postępowania Spółki tj. zaniechanie w zakresie dokonania analizy prawidłowości kwoty obciążającej Pfeifer & Langen Polska S.A. po wszczęciu postępowania przed Prezesem Urzędu oraz sposób przekazania przez Spółkę danych dotyczących przedmiotowego operatu tj. zatajenie informacji dotyczących daty i okoliczności sporządzenia operatu, należało ocenić jako „niesumienne oraz oczywiście niewłaściwe postępowanie” w rozumieniu art. 78 ustawy *o ochronie (...)* a związku z tym postanowiono obciążyć TEKOM kosztami postępowania antymonopolowego w wysokości 3000,00 PLN (słownie złotych: trzy tysiące) **i orzeczono jak w punkcie II sentencji decyzji.**

Koszty niniejszego postępowania przedsiębiorca obowiązany jest wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w NBP o/o Warszawa Nr 511010100078782231000000 w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy antymonopolowej w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od daty jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów we Wrocławiu.

z up. Prezesa UOKiK
Dyrektor Delegatury we Wrocławiu
Zbigniew Jurczyk

Otrzymuje:
TEKOM Sp. z o.o.
ul. Podwale 12a
56-200 Góra